

نام: بسمه تعالی

نام خانوادگی: اداره کل آموزش و پرورش استان زنجان

نام پدر: اداره آموزش و پرورش ناحیه یک

نام آموزشگاه: حضرت معصومه (س) امتحان: درس علوم و فنون ادبی ۱

نام دبیر: پایه دهم

شماره صندلی: [] کلاس: []

تاریخ امتحان: ۹۸/ ۰۳/ ۲۰

مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

تعداد صفحات: ۴ صفحه (۱)

ردیف	سوالات	بارم
۱	پدر شعر فارسی لقب کیست؟	۰/۲۵
۲	زبان فارسی باستان در دوره ی رایج بود.	۰/۲۵
۳	نوع سجع را در عبارت زیر بیابید. توانگری به هنر است نه به مال و بزرگی به عقل است نه به سال.	۰/۵
۴	آرایه ی واج آرایه ی و واژه آرایه ی را در بیت زیر نشان دهید. یک عمر پریشانی دل بسته به مویی است تنها سر مویی ز سر موی تو دورم	۰/۵
۵	واج «و» در کدام یک از کلمه های زیر صامت و کدام مصوت است؟ دوست: وام:	۰/۵
۶	بیت زیر را بخوانید و لحن و حس و حال حاکم بر فضای آن را بنویسید. معشوقه بسامان شد تا باد چنین بادا کفرش همه ایمان شد تا باد چنین بادا	۰/۵
۷	درستی یا نادرستی جمله های زیر را مشخص کنید. الف) اساسی ترین عامل پیدایش شعر «وزن» است. ب) «خواب» هجای «U -» است.	۰/۵
۸	دو مورد از ویژگی های فکری و دو مورد از ویژگی های ادبی شعر سبک خراسانی را بنویسید.	۱
۹	کدام واژه ی زیر با حذف همزه تلفظ شده است؟ الف- گل اندام - - - U ب- سر آمد U - -	۰/۵

ادامه سوالات در صفحه ۲

نمره با عدد	نمره با عدد	نمره تجدید نظر	نمره با عدد
نمره با حروف	نمره با حروف	در صورت داشتن اعتراض:	نمره با حروف

نام و امضای دبیر:

نام و امضای دبیر:

۲	<p>بیت زیر را درست بخوانید و با خط عروضی بنویسید. سپس مرز هجاها را مشخص کنید و علامت هر هجا را زیر آن بنویسید.</p> <p>هر چه بر نفس خویش نپسندی بر نفس دیگری مپسند</p>	۱۰
۰/۵	<p>آرایه‌ی موازنه و ترصیع را در ابیات زیر مشخص کنید.</p> <p>الف- خواست چکیدن سمن از تازگی خواست پریدن چمن از چابکی</p> <p>ب- ز گرز تو خورشید گریان شود ز تیغ تو بهرام بریان شود</p>	۱۱
۰/۵	<p>دو نمونه از آثار منثور سده‌های پنجم و ششم را نام ببرید.</p>	۱۲
۰/۵	<p>دلایل گرایش نویسندگان به فارسی نویسی در قرن پنجم و ششم چیست؟</p>	۱۳
۱	<p>با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید.</p> <p>آب زیند راه را هین که نگار می‌رسد مژده دهید باغ را بوی بهار می‌رسد</p> <p>الف- ردیف را مشخص کنید.</p> <p>ب- کلمات قافیه را مشخص کنید.</p> <p>ج- حروف مشترک قافیه و قاعده‌ی آن را بنویسید.</p>	۱۴
۰/۵	<p>کدام بیت دارای قافیه‌ی درونی است؟ کلمات قافیه را نشان دهید.</p> <p>الف- روح تویی نوح تویی فاتح و مفتوح تویی سینه‌ی مشروح تویی بر در اسرار مرا</p> <p>ب- ای از مکارم تو شده در جهان خبر افکند از سیاست تو آسمان سپر</p>	۱۵
۰/۵	<p>انواع جناس را در ابیات زیر مشخص کنید.</p> <p>الف- پدر با پسر یکدیگر را کنار گرفتند کرده غم از دل کنار</p> <p>ب- گر مرا در این نظر بودی مدام چون ندیدی زیر مشتی خاک، دام</p>	۱۶

۱۷

کالبد شناسی نثر (۵ نمره)

۱/۵

الف- سه مورد از ویژگی‌های ادبی متن زیر را بنویسید.

و بدان نخستین چیزی که حق تعالی آفرید قلم را آفرید چنان که پیغامبر علیه السلام فرمودند: اول ما خلقَ الله تعالی القلم و قلم را فرمود که بر لوح بگردد و بنویس هر چه تا قیامت بخواهد بودن پس هر چه خواست آفرید و خواست بودن تا رستخیر همه قلم بنوشت به امر حق عزوجل.

«تاریخ بلعمی»

۱

ب- کدام یک از نمونه‌های زیر نثر فنی و کدام نثر موزون است؟ چرا؟

ب-۱- ای کریمی که بخشنده‌ی عطایی و ای حکیمی که پوشنده‌ی خطایی و ای صمدی که از ادراک خلق جدایی و ای احدی که در ذات و صفات بی‌همتایی.

ب-۲- ای فرزندان اهل دنیا جویان سه رتبت‌اند و بدان نرسند مگر به چهار خصلت آن سه که طالب آنند فراخی معیشت است و رفعت منزلت و رسیدن به ثواب آخرت.

۱/۵

ج- سه مورد از ویژگی‌های زبانی متن زیر را بنویسید.

و چون ابرهه را چشم بر عبدالمطلب افتاد حالی حرمت او را از تخت فرود آمد و بنشست با عبدالمطلب و او را گفت که پیامبر، حاجت خواه ابرهه دلش اندر بود که اگر حاجت خانه خواهد بدو بخشد سپس عبدالمطلب گفت: دویست اشتر از آن من بیاورده‌اند بفرمای تا اشتران من باز دهند.

«ترجمه تفسیر طبرسی»

۱

د- ویژگی فکری عبارت‌های زیر را بنویسید.

د-۱- عامل شهری به خلیفه نامه نبشت که دیوار شهر خراب شده است آن را عمارت باید کردن. جواب نبشت که شهر را از عدل دیوار کن و راه ظلم و خوف را پاک کن که حاجت نیست به گل و خشت و سنگ و گچ.

د-۲- روزی شخصی پیش بهلول بی ادبی نمود. بهلول ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی. او گفت: آب و گل مرا چنین سرشته‌اند. گفت: آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند اما لگد کم خورده است.

کالبدشکافی شعر (۵ نمره)

۱۸

۲

الف- ویژگی ادبی «تشبیه، تشخیص، کنایه، ارسال المثل» را در ابیات زیر مشخص کنید.

الف-۱- گل بخندید و باغ شد پدرام ای خوشا این جهان بدین هنگام

همچو لوح زمردین گشته است دشت همچو صحیفه‌ای زرُفام

الف-۲- صبر بر جور فلک کن تا بر آبی رو سفید دانه چون در آسیا افتد تحمل بایش

۱/۵

ب- سه مورد از ویژگی‌های زبانی شعر زیر را بنویسید.

بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی

ریگ آموی و درشتی راه او زیر پایم پرنیان آید همی

آب جیحون از نشاط روی دوست خنگ ما را تا میان آید همی

۱/۵

ج- ویژگی فکری هر یک از ابیات زیر را بیان کنید.

ج-۱- نباشد همی نیک و بد پایدار همان به که نیکی بود یادگار

ج-۲- هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد هم رونق زمان شما نیز بگذرد

ج-۳- مهتری گر به کام شیر دراست شو خطر کن ز کام شیر بجوی

یا بزرگی و عز و نعمت و جاه یا چو مردانت مرگ رویاروی

جمع بارم ۲۰ نمره

«مانا باشید»